

RAIMONDA SIMANAITIENĖ

Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva
Vytautas Magnus University, Lithuania

STIKLO MENO RAIŠKOS PAIEŠKOS VALDOS VERIKAITĖS KŪRYBOJE

The Search of Glass Art Expression
in the Creation of Valda Verikaitė

SUMMARY

Glass artist Valda Verikaitė is known as a participant of numerous exhibitions in Lithuania and abroad. The artist creates not only glass design, but also original works from which the most notable are sculptures and conceptual compositions. The works probe the problematics of human identity, social networks, ecology, and cultural heritage. To capture these commonly occurring themes, the artist uses a personal outlook, original aspects, language of associations and symbols, and incorporates art research into the process. A special knowledge of materials and techniques facilitates the shaping of intriguing art-work forms, which create highly suggestive and aesthetic plasticity in the author's creation. We know V. Verikaitė as a restless modernist, constantly searching for new, original ways of artistic expression and interesting creative decisions.

SANTRAUKA

Stiklo dailininkė Valda Verikaitė yra žinoma kaip daugelio parodų Lietuvoje ir užsienyje dalyvė. Menininkė kuria ne tik stiklo dizainą, bet ir autorinius darbus, iš jų išsiskiria konceptualūs kūriniai bei skulptūros. Juose plėtojama socialinių tinklų ir žmogaus tapatybės, ekologijos, kultūros paveldo svarbos tematika. Siekiant įprasminti šias mene gana dažnai pasitaikančias temas, pasitelkiamas asmeninis požiūris, pasirenkami originalūs aspektai, asociacijų ir simbolių kalba, atliekami meno tyrimai. V. Verikaitė, ypač gerai išmanydama medžiagiškumą ir technikas, kuria intriguojančių formų kūrinius, išryškindama stiklo plastikos įtaigumą ir estetiką. Galime vertinti menininkę kaip nerimstančią modernistę, nuolatos ieškančią vis naujų, originaliųjų meninės raiškos būdų, įdomių kūrybinių formos sprendimų bei inovacijų.

RAKTAŽODŽIAI: Valda Verikaitė, stiklas, veidrodis, mozaika, projekcija, konceptuali kūryba.

KEY WORDS: Valda Verikaitė, glass, mirror, mosaic, projection, conceptual creation.

ĮVADAS

Lietuvos šiuolaikinio meninio stiklo panoramoje Valda Verikaitę galime laikyti viena įdomiausių vidurinės kartos atstovių. Ji pradėjo studijuoti dailę Kauno aukštesniojoje meno mokykloje, ten gilinosi į stiklo meistro specialybę¹. Tokį jos pasirinkimą nulėmė XX a. II pusėje Lietuvos visuomeninius pastatus, bažnyčias gausiai puošę monumentalūs vitražai, šviesos, spalvos, vaizdinių galia, nuo mažens žavėję Valdą. Mokykloje būsimos stiklininkės dėstytoja tapo Sigita Grabliauskaitė. Šią menininkę, pasižymėjusią nuoseklia kūrybine veikla, preciziškumu, tvarkingumu, detaliu užduočių aiškinimu, Valda iki šiol mini kaip vieną didžiausių autoritetų savo gyvenime².

Baigusį pirmąsias studijas, V. Verikaitė apsisprendė toliau gilinti stiklo meno žinias Vilniaus dailės akademijos Kauno fakultete. Ten studijuojant, dailininkei neužmirštama buvo pirmo kurso praktika Aleksoto fabrike, atvėrusi stiklo pūtimo galimybes ir suteikusi neįkainojamų patirčių karšto stiklo apdirbimo srityje. Kitu įsimintinu dalyku, padėjusiu menininkei atskleisti savo kūrybiškumą, patirti bendradarbiavimo džiaugsmą, VDA KF tapo ilgalaikis projektas, kurį kartu su įvairių mokyklų mokiniais įgyvendino į Lietuvą atvykęs amerikiečių stiklininkas Markas Eckstrandas³. Na, o kai studijos

ėjo į pabaigą, Valdai reikšmingai pagelbėjo, žengiant akademinio keliu, žinomas stiklo dizaineris, profesorius Valmantas Gutauskas, tapęs menininkės bakalauro, o paskui ir magistro darbų vadovu.

Tik pradėjusi studijuoti, V. Verikaitė nuosekliai žengė sudėtingu ir nelengvu stiklo dailininkės keliu: studijavo karšto ir šalto stiklo technologijas, mozaikos, veidrodžio apdirbimo metodus, gilinosi į erdvines, optines kūrinių pateikčių galimybes. Autorė iki šiol plečia savo išmanymą apie stiklo technologijas. Ji įgyvendino ne vieną stiklo objektą interjere, aktyviai kuria unikalius autorinius darbus: plokštes, instaliacijas, skulptūras. Jos nuolat eksponuojamos tiek vietinėse parodose, tiek ir tarptautiniuose renginiuose.

Nors menininkė kuria nemažai dizaino darbų, šiame straipsnyje bus siekiama analizuoti daugiau konceptualiąją bei vaizduojamojo pobūdžio dailininkės kūrybą, kurioje skleidžiasi originaliausias meninės idėjos, o stiklo medžiaga pasitelkiama sudėtingiausiems vaizdiniams sprendimams įgyvendinti. V. Verikaitės kūrybinė raiška tyrinėjama, atliekant naratyvinę, formaliąją bei stilistinę analizę, taip pat imant interviu iš autorės. Menininkės darbai aptariami tiek tematinio, tiek ir medžiaginiu-plastiniu lygmenimis.

MOZAIKŲ, VEIDRODŽIŲ IR OPTINIŲ EKSPERIMENTŲ MAGIJA V. VERIKAITĖS KŪRYBOJE

V. Verikaitės meninę raišką verta nagrinėti, išskiriant kelias kryptis, nuosekliai plėtojamas dailininkės autoriniuose darbuose. Laikui bėgant šios kryptys

sąveikavo, šakojosi ar vystėsi paraleliai, vis dėlto menininkę labiausiai domino keli pagrindiniai dalykai: netradicinė stiklo mozaika, pasitelkiant veidrodį iš-

gaunamos optinės iliuzijos, kūrinų išdėstymas erdvėje, kompiuterinių medijų teikiamos galimybės⁴. Minėtieji stiklo ir kitų medžiagų bei technikų santykiai dailininkės darbuose sukūrė ir įvaizdino originalias naratyvines prasmes.

Pirmoji, santykinai anksčiausiai V. Verikaitės kūryboje išryškėjusi kryptis siejama su stiklo mozaika ir originaliu jos pritaikymu šiuolaikiniame mene. Anksčiausius mozaikos bandymus atspindėjo kiaušinio formą primenanti dailininkės skulptūra *Genetiškai modifikuotas* (2008 m.) ir plokštė *Saga* (2008 m.) (Joker 2012; 80). Pastaroji galėjo būti demonstruojama ant grindinio (kaip dangtis) arba vertikaliai kabinama / šliejama prie sienos pagrindo (toks eksponavimo būdas, aišku, keitė kūrinio naratyvą). Kuriant šiuos darbus, buvo naudojami dailininkės turėti mažučiai stiklo elementai („akytės“) – jie ir sudarė savitos mozaikos pagrindą⁵. Žaismingoje kompozicijoje *Fragile* (2011 m.) tie patys stiklo elementai buvo papildyti grafiniu dekoru⁶.

Minėtieji pavyzdžiai glaudžiai siejosi su menininkės darbais, kuriuos atliekant, svarbesnį vaidmenį vaidino veidrodžiai. 2008–2014 m. sukurtoje originalių plokščių serijoje išryškėjo žmogaus figūros: *Taikinio*, veido-kaukės, zuikio, papuošalo-smeigto pavidalai. Veidrodžio medžiaga šiuose darbuose turėjo ženklų prasminį pagrindą, ji išreiškė paradoksalias idėjas: „nešauk į save“, „mes puošiame papuošalą savo atspindžiu“ ir panašias. Kita vertus, inkrustuojant smulkius stiklo dekoru elementus į veidrodį, šiuose kūrinuose siekta įsigilinti ir į klasikinę mozaikos technologiją. Veidrodinės kompozicijos buvo papildytos stiklo mozaikos raštais: *Taikinyje* (2008 m.)

ar *Zuikyje* (2010 m.) raizgėsi vingrus secijos piešinys, veiduose ryškėjo populiarinio meno elementai (mozaikiniai akių raiščiai, lūpos).

Domėjimasis stiklo atspindžiais, optinėmis savybėmis, stiklo ir šviesos sąveika dar geriau atsiskleidė, autorei pradėjus naudoti kūrinuose kompiuterinius vaizdus bei projektoriaus šviesos efektus. 2009 m. V. Verikaitė pirmą kartą pasitelkė tokį principą magistro diplominiame darbe *Monotonija*. Šį kūrinį sudarė erdvėje kabanti plokštė, suformuota iš mažų geometrinių stiklo elementų, santykinai primenančių stiklo mozaiką. Tačiau šie elementai buvo ne inkrustuoti, o išmatinti. Apšviesti projektoriaus šviesa, jie skleidė Victorio Vasarely optiką primenančius šešėlius, plito ant sienos, patalpoje stebėtoją veikė šviesos ir šešėlių magija.

Optinę įtaigą, šviesos galimybes dailininkė aktyviai plėtojo ir vėlesniuose savo darbuose: *Unfortunable* (2017 m.), *Iliuzija* (2019 m.). Kurdama jų naratyvus, menininkė pasitelkė aktualią socialinę tematiką – kvestionavo vis didėjančią socialinių tinklų poveikį visuomenei. Ši tematika kurį laiką buvo tapusi autorės kūrinų siužetų pagrindu. Tokio pobūdžio darbuose V. Verikaitė išmatino ant skirtingų formatų apibendrintus veidus, apibrėžė jų kontūrus. Parodose ekspozuojant minėtus kūrinius, ant matinio stiklo pagrindo medijomis buvo projektuojami iš socialinių tinklų paimti žmonių veidai. Jie sąveikavo su stiklu pavaizduotais anemiškais matiniais portretais. Šis sprendimas turėjo priminti žiūrovui, kad socialiniuose tinkluose žmonės vis labiau siekia pasirodyti geresni, viešai demonstruoti ne esamą, o menamą, ga-

Valda VERIKAITĖ. *Unfortunate*. Fragmentas. Stiklas, vaizdo projekcija, 2017

limai gražesni, įsivaizduojamą gyvenimą, taip prarasdami tikrąjį savo „aš“, tapdami savotiškai dviveidžiai.

Prieš tai aptartus darbus ir ieškojimus V. Verikaitė tęsia cikle *Ikona* (2017 m.). Šį ciklą sudaro penki įrėminti paveikslai, kurių pagrindu pasirinktas kelių sluoksnių veidrodis (Pociūtė, Žaltauskaitė 2017: 47). Vienur jis specialiai pasendintas, pilkšvai matinis, tapybiškai „užgesintas“, kitur – atspindintis vaizdą, aktyvus. Veidrodyje išmatinti ir rankiniu būdu išgraviruoti veido siluetai apibrėžė kontūrus, į kuriuos norom nenorom patenka ir kūrinis apžiūrintis, veidrodyje atspindintis stebėtojas. Žvelgdamas į su-reikšmintą, stikle „kontūruotą“ savąjį veidą, kiekvienas iš mūsų gali pasijusti esąs svarbus, reikšmingas – „ikona“. Kita vertus, šiuo kūrinio autorė tarsi klau-

sia: galbūt, žvelgdami į kitus, mes iš tiesų bandome pamatyti save? Įdomu ir tai, kad V. Verikaitė, kurdama šį darbą, pasirinko tyrimu – jį atlikdama, pateikė respondentams kelias iš socialinių tinklų paimtas menininkų fotografijas ir pasiteiravo, kas šie žmonės galėtų būti, kokiai sričiai atstovauti. Atsakymai ir įdomūs pasvarstymai apie tapatumo paiešką, eksponuojant ciklą, pateikiami garsiniu pavidalu⁷.

Socialinių tinklų įtakos šiuolaikiniam žmogui temą menininkė pratęsė ir Ukrainoje, Lvove, surengtame karšto stiklo simpoziume, kur sukūrė skulptūrą *Socialinė tuštuma* (2019 m.). Joje į vieną vaizdinį sujungti plokštėje konfigūruota veido kiaurymė ir didžiulis išpūstas stiklo burbulas – tuštybės, beprasmiškumo simbolis.

STIKLE ĮVIETINTA KULTŪROS ISTORIJA

Ikonų vaizdavimo idėja išreikšta dar viename V. Verikaitės kūrinyje – *Teatro atspindžiai* (2020 m.), sukurtame Nacionaliniam Kauno dramos teatrui priklausančiame pastate. Šis pastatas – vie-naukštis medinukas, stovintis miesto centre, Kęstučio gatvėje. Jame menininkė išdekoravo charakteringais aktorių portretais-fotografijomis langus, taip animuodama teatro žmonių istoriją ir atkreipdama praeivių dėmesį į šį intriguojantį objektą.

Gavusi teatro šimtmečiui skirtą užsaky-mą ir ieškodama meninio sprendimo, dailininkė daugybę laiko praleido teatro archyvuose, kur studijavo aktorių foto-nuotraukas. Iš pradžių buvo sumanyta apipavidalinti tik vieną namo langą, susiejant jo naratyvą su aktorės Rūtos Staliliūnaitės vaidmenimis. Tačiau projektas buvo pratęstas, stiklo plastika išdekoruoti visi pastato langai, matinant veidrodį ir pasitelkiant skaitmeninės spaudos būdą, pavaizduota kur kas daugiau teatre dirbusių aktorių. Apie taip įvietinto meno pavyzdį galime paskaityti ir teatro tinklalapyje:

Teatro šimtmečio istorija – tai aktorių istorija! Iš viso Kauno dramos teatre suskaičiuotume bent 255 skirtingų kartų aktorius, palikusius čia savo žymę, vaidmenis, žvilgsnius ir žodžių skambesį. Aktoriai, kurie vaikščiodavo šio teatro koridoriais, ruošdavosi *grimerinėse*, išeidavo nusilenkti savo publikai, šiandien į mus žvelgia iš archyvinių nuotraukų. Tos nuotraukos, fiksuojančios vaidmens akimirką, yra ir jų kapas, ir stela. Matinis fotografijų (iškeltų iš archyvuose saugomos dėžės, vo-ko ar albumo) paviršius stikle siūlo sufo-kusuoti žvilgsnį ir regeneruoti gyvastingas teatro galias (Verikaitė 2020).

Dar vienas panašus įvietinto meno kūrinys, atskleidžiantis subtilias, savitas veidrodžio ypatybes, – *Deco jungtys* (2022 m.). Jį V. Verikaitė įkurdino garsaus tarpukario architekto Stasio Kudoko pas-tate, iškilusiame Kaune, V. Mykoliaičio-Putino gatvėje. Apie šį pastatą, pasižy-mintį originalia *art deco* stilistika⁸, Šu-kauskaitė taip rašo:

Šis namas įkūnija jo kūrėjo kredo – racio-nalumo ir meno dermės paieškas. Kaip ir visoje S. Kudoko kūryboje, čia taip pat juntama Italijoje praleistų studijų metų įtaka. Profesionalų architekto braižą iš-duoda architektūros ir detalių darna, jam būdingos arkos ir dekoratyviniai elemen-tai. Pats namas primena modernią mies-tietišką vilą: plokščias stogas, tiesiomis linijomis išdėstyti langai, didelis balko-nas, arkos (Šukauskaitė 2022).

Valda VERIKAITĖ. *Teatro atspindžiai*. Stiklo kompozicijos languose, 2020

Dailininkė pasakoja, kodėl objektui eksponuoti pasirinko matomą vietą plačioje namo laiptinėje:

Tai – tarsi žvilgsnis pro iliuminatorių (mėgstamą *art deco* apskritimo formą – aut.), susiejantis namo istoriją, tikrovę ir vaizduotės efektą. Elementai, lyg padengti egzotiniu juodo ažuolo lukštu, atkartoja laiptinėje likusias to laikotarpio detales ir primena architekto dr. S. Kudoko mėgstamą prabangių medžiagų panaudojimą interjero detalėse. Fitomorfinis elementas, asociacija su atogrąžų augalu, papario siluetu, tai puošybiškumo priminimas ir geometriinių formų žaismas – tuometi-

nio *art deco* stiliaus pagrindinė savybė. (...) Instaliacija, kaip ir pats Kauno modernizmo siekis, propaguoja funkcionalumo estetiką. Jai būdingos išgrynintos, minimalistinės ir ritmiškai pasikartojančios formos. O pasikartojantis apskritimas – tarsi orientyras į atpažįstamus apvalius langus, menančius kaunietiškaji modernizmą. Kauno modernizme langas įgavęs simbolinę prasmę – jis primena tarptautinių lainerių, jungiančių JAV su Lietuva, iliuminatorių, pro kurį ilgėsimai žvelgiama į krantą ir laukiama grįžimo namo. Tai tam tikra jungtis tarp senųjų ir naujųjų lietuvių išseivių, kaitos ir permainių simbolis (Verikaitė 2022).

PROJEKTAS IŠ ŠERDIES

Vienas iš itin brandžių, konceptualių pastarųjų metų V. Verikaitės darbų – projektas *Iš šerdies* (2021 m.). Jis buvo eksponuojamas menininkės personalinėje parodoje, 2022 m. surengtoje Lietuvos dailininkų sąjungos Kauno skyriaus galerijoje *Drobė*⁹. Galerijos erdvėje projektas sujungė skirtingų rūšių kūrinius, turinčius prasminių ir technologinių sąsajų. Čia buvo eksponuojamas fotografijų ciklas, apanglėjusios medžio formos, naudotos stiklo indams išpūsti, ir skaidrios, spalvotos stiklo vazos, savo išvaizda primenančios medžių kamienus. Visus šiuos daiktus susiejo naratyvai, pastaraisiais metais menininkei tapę itin reikšmingi ir įtraukūs. Valda, kaip ir daugelis žmonių, dalį nerimastingo pandeminio 2020–2021 metų laikotarpio praleido atokioje kaimo sodyboje. Čia dailininkė žavėjo žiemos gamta, sniego kristalai, sutrešę seni sodo medžiai – jie pasitarnavo menininkei toliau įgyvendinant savo kūrybines idėjas. Iš susenusių, aptrupėjusių medžių kamienų stiklininkė pasi-

gamino formų ir panaudojo jas lakoniškiems skaidriems stiklo indams išpūsti¹⁰. Taip, laikantis tvarumo nuostatų, buvo pratęstas ir įveikintas medžio gyvenimas, o šis projektas pavadintas *Iš šerdies*¹¹. Menininkė teigia, kad parodoje ji siekė sujungti į vienį gamtos išaugintas, laiko paveiktas, o paskui jau žmogaus sąmoningai pakeistas, nudegintas medžio formas ir iš jų pagamintus dirbinius (indus), taip išreikšdama ekologijos, objektų tąsos, naujos kūrybos idėjas¹².

Kitą, ne mažiau svarbų teminį aspektą atspindėjo projekto fotografijos. Jose pavaizduota artimų žmonių istorija suteikė parodos ekspozicijai tikrumo, jautrumo, sentimentalumo. Keliolikoje nuotraukų įamžintos dvi moterys – močiutė ir anūkė (V. Verikaitė), vilkinčios tą patį, tarsi laiko juostą brėžiantį apdarą – ryškiai žalia, vasaros branda nuspalvintą suknelę, kuri, nors atkeliavusi iš močiutės jaunatvės spintos, ir šiandien atrodo itin stilingai bei moderniai. Kuriant šį projektą, senatvės, ilgaamžiškumo ženklai senolės vei-

Valda VERIKAITĖ. Projektas *Iš šerdies*. Fotografija, 2022 (1)

Valda VERIKAITĖ. Projektas *Iš šerdies*. Fotografija, 2022 (4)

de, raukšlės rankose autorei asocijavosi su gamta, amžių nugyvenusių medžių rievėmis, faktūriniais kamienais, padėjusiais įvykti virsmui – gimti naujiems stiklo kūriniais. Taip menininkė tarsi nubrėžė paraleles tarp gamtos ir žmogaus egzistencijos, primindama žiūrovui, kad gamtos kaita alegoriškai įprasmina žmonių gyvenimų tęstinumą.

Paskutinis dalykas, projekte akivaizdžiai dominęs dailininkę, – stiklo dirbinio funkcionalumo ir konceptualumo santykis. Sukurtos išlakios, architektoniškos vazos parodoje traktuojamos kaip integrali konceptualios ekspozicijos dalis. Kita vertus, jos neabejotinai tinkamos naudoti kaip konkretūs buitiniai indai. Kurdama šias vazas, V. Verikaitė siekė minėto daiktiškumo, norėjo, kad „indai

būtų kokybiški, išreikštų ne tik idėją, bet ir stiklo tradicijų perimamumą, ilgaamžiškumą, funkcionalumą“¹³. Formos paprastumu, geometriškumu šios vazos žiūrovui gali atrodyti panašios į Suomijos dizainerių Timo Sarpanevos, Tapio Wirkkalos, Alvaro Aalto indus, menančius sniegų, ledokšnių, šiaurės krašto pavidalus bei tekstūras (Dawson 1996).

Bendraudant su menininke, įstrigo jos projektą apibendrinantys žodžiai: „Šį kartą kūriau, vedina įvairių sentimentų – gamtai, istorijai, žmogaus praeičiai, amato žinojimui... Siekiu, kad visa tai susijungtų į mentališkai apčiuopiamą kontekstualią visumą.“ Autorei tai neabejotinai pavyko... (Simanaitienė 2022).

Beje, tvarumo, stiklo perdirbimo tematiką menininkė jau buvo plėtojusi ir

anksčiau, dalyvaudama parodoje *Stiklo depozito sunaikinimas*¹⁴. Minėtos parodos kuratoriai iškėlė aktualią, į ekologiją orientuotą idėją, skatinančią atkreipti dėmesį į aplinkos taršą. Akcentavo, kad reikalingos gausios išteklių sąnaudos stiklui gaminti, itin palankiai vertindami antrinio taros bei kitų stiklo atliekų pa-

naudojimo galimybes. Menininkai buvo pakviesti kūrybiškai perdirbti stiklo depozitą, gaminti iš jo naujus dirbinius – skulptūrinius ar konceptualesnius objektus. V. Verikaitė šioje parodoje pristatė šviečiantį objektą *Eko virusas* (2016 m.), suformuotą iš panaudotų butelių.

VIETOJE EPILOGO

V. Verikaitė – Lietuvos ir Baltijos šalių kontekste šiandien gerai žinoma vidurinės kartos stiklo menininkė, kurianti skulptūrines formas, stiklo plokštes, objektus bei instaliacijas. Akivaizdu, kad šiuolaikinės stiklininkystės prioritetai atitinka kūrybinius autorės ieškojimus, jai atsiveria plačios galimybės realizuoti save šioje srityje. Dailininkė plėtoja tradicinių amatų technikas, derindama jas su moderniomis technologijomis. Nuosekliai gilindamasi į stiklo medžiagą, menininkė įgijo skirtingų stiklo apdirbimo bei technologinių įgūdžių, leidžiančių sukurti iš kaprizingos, sunkiai įveikiamos, bet nepaprastai estetiškos stiklo medžiagos pačius įvairiausius objektus. Dailininkė domisi įvairiomis stiklo kūrinių įgyvendinimo priemonėmis, sudė-

tingomis technikomis, tačiau ją labiausiai intriguoja karšto stiklo apdirbimo procesai. Taip pat ji žavisi menininkais, tobulai įvaldžiusiais šiuos procesus (V. Verikaitė išskiria jai imponuojantį žinomą Lietuvos stiklininką Remigijų Kriuką, garsius užsienio kūrėjus Dale'ą Chihuly, Bertilą Vallieną ir Patriką Illo)¹⁵.

Derindama skirtingų medžiagų, formų, plastinių raiškos priemonių ir technikų sąveikas, šviesos bei atspindžių efektus, dailininkė originaliai traktuoja nūdienos tematikos aktualijas: atskleidžia socialinių tinklų įtaką žmogui, kelia ekologijos, tvarumo idėjas, išryškina kultūros paveldo ženklus. V. Verikaitė taip pat stengiasi, kad mene žiūrovas būtų įtrauktas, fiksuoja jo santykį su prezentuojamu kūriniu.

Literatūra

Bialic Anita (ed.) 2022. *Melting Borders. Baltic Glass Art. European Glass Festival*: catalogue. Krakow: Galeria BB.

Dawson Jack. 1996. *Finnish Post War Glass: 1945–1996*. Sunderland: University of Sunderland.

Joker Johnsen Susanne (ed.). 2012. *European Glass Context 2012*: catalogue. Denmark: Bornholms Kunstmuseum.

Klein Dan. 2001. *Artist in Glass. Late Twentieth Century Masters in Glass*. London: Octopus Publishing Group.

Meilūnienė Jūratė (sud.). 2018. *Taikomoji dailė ir dizainas 1918–2018*: albumas. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus.

Pociūtė Julija, Žaltauskaitė Gintarė (sud.). 2017. *Vitrum Balticum 2017*: katalogas. Kaunas: Lietuvos dailininkų sąjungos Kauno skyrius.

Simanaitienė Raimonda. 2017. *A Century of Professional Lithuanian Glass Art*. Berlin: Scholars' Press.

Simanaitienė Raimonda. 2022. *Piešiame Pelėdų kalne*. Kaunas: Kauno kolegijos reklamos ir medijų centras.

Simanaitienė Raimonda. 2022. *Valda Verikaitė – „Iš širdies“*. Prieinamas internete: <https://ldskaunas.lt/parodos/valda-verikaite-is-serdies/> [žiūrėta 2023 m. sausio 10 d.].

Šukauskaitė Roberta. 2022. *Architekto S. Kudoko namas-vila*. Prieinamas internete: <https://modernizmasateiciai.lt/architekto-s-kudoko-vila/> [žiūrėta 2023 m. sausio 08 d.].

Verikaitė Valda. 2020. *Teatro atspindžiai. Tekstinė ir audio informacija apie V. Verikaitės instaliaciją*.

Prieinamas internete: <https://dramosteatras.lt/parodu-cp/valda-verikaite-teatro-atspindziai/> [žiūrėta 2023 m. sausio 10 d.].

Verikaitė Valda. 2022. *Kaunas – Kultūros sostinė 2022. Projektas 100 Kauno atvaizdų / Valda Verikaitė „Deco jungtys“*. Prieinamas internete: <https://ldskaunas.lt/virtuali-galerija/kaunas-kulturos-sostine-2022-projektas-100-kauno-atvaizdu-valda-verikaite-deco-jungtys/> [žiūrėta 2023 m. sausio 08 d.].

Nuorodos

- ¹ Ši mokykla pakeitė nemažai pavadinimų. Sovietmečiu tai buvo Kauno Stepo Žuko taikomosis dailės technikumai, rengęs stiklo meistrus. Valdai baigiant Kauno aukštesniąją meno mokyklą, ši, jau turėdama J. Vienožinskio menų studijų centro statusą, buvo įtraukta į Kauno kolegijos sudėtį. Šiuo metu padalinys, kuriame rengiami meno specialistai, vadinasi Kauno kolegijos Menų ir ugdymo fakulteto Menų akademija (KK MUF MA) (Simanaitienė 2022: 9).
- ² Iki šiol V. Verikaitė yra kviečiama buvusios dėstytojos dalyvauti KK MUF MA stiklo studentų baigiamųjų darbų gynimuose, juos recenzuoti.
- ³ Įgyvendinant šį projektą, Kauno zoologijos sode sukurtas monumentalus stiklo pano gyvūnų tema.
- ⁴ Tam tikruose kūriniuose minėti dėmenys susijungia, o susipynę eksperimentiniai takeliai menininkę vėl verčia pasukti viena ar kita kryptimi.
- ⁵ Dailininkė taip yra apibūdinusi šiuos darbus: „Netradicinės mozaikos pavyzdžiais tapo stiklo mozaikos šulinio dangtis, naudojamas gatvių sanitarinėms šachtoms uždengti, bei monumentalus, stiklo gabalėliais papuoštas *Genetiškai modifikuotas* kiaušinis – vienas svarbiausių mano kūrinių“. Interviu su dailininke. Kaunas, 2023 m. sausio 04 d.
- ⁶ Autorė itin preciziškai, apgalvotai kūrė visus tuos objektus iš karto, pabaigusi VDA KF bakalauro ir magistro studijas, siekdama dalyvauti

pripažintose kuruojamose parodose. Šie darbai buvo atrinkti į prestižines Europos stiklo meno parodas (tokias, kaip *Vitrum Balticum*, *European Glass Context*), taip pat demonstruoti V. Verikaitės personalinėje parodoje, surengtoje Kauno miesto muziejuje. Mozaikos tema menininkė parengė ir savo magistro darbą.

- ⁷ Parodose prie paveikslų ciklo pridedamos ausinės, kurias užsidėjęs, žiūrovas gali išgirsti respondentų atsakymus.
- ⁸ Lietuvos dailininkų sąjungos Kauno skyrius drauge su *Kauno – Europos kultūros sostinės 2022* programa *Modernizmas ateičiai* įgyvendino projektą *100 Kauno atvaizdų*. Pagal šį projektą ir buvo sukurtas V. Verikaitės darbas *Deco jungtys*.
- ⁹ Ši personalinė paroda vadinosi taip pat, kaip ir projektas: *Iš širdies*.
- ¹⁰ Projekto stiklo darbai buvo atlikti Panevėžyje, žinomo menininko Remigijaus Kriuko stiklo studijoje *Glasrenis*.
- ¹¹ Beje, žiūrovui šis pavadinimas galbūt asocijuojasi su sąvoka *iš širdies* – ji taip pat neabejotinai būtų tinkama pateiktiems kūriniams apibūdinti.
- ¹² Interviu su dailininke. Kaunas, 2022 m. liepos 23 d.
- ¹³ Ten pat.
- ¹⁴ Ši paroda buvo surengta 2019 m. Vilniuje, *Arkos* galerijoje.
- ¹⁵ Interviu su dailininke. Kaunas, 2023 m. sausio 04 d.